

227
367

LIBRAIRIE AMBROISE
ERNEST THORIN
58 Boulevard S. Michel
A PARIS.

By C
3019

*This Vol. belonged to the Revd Mark Pattison
Rector of Lincol. Coll. Oxon. & Author of
the Life of Cresswell.
I had it from his Library - 1885. M.B.*

Byw S. 8.16

227
367

LIBRAIRIE AMBROISE
ERNEST THORIN
58 Boulevard S. Michel
A PARIS.

By C
3019

*This Vol. belonged to the Revd Mark Pattison
Rector of Lincol. Coll. Oxon. & Author of
the Life of Cresswell.
I had it from his Library - 1885. M.B.*

Byw S. 8.16

292
Rien n'est plus mordant,
plus impudent que cette
satire. Elle est dirigée
contre Henry VIII et Eli-
zabeth, sa fille, et contre
Jacques V, souverain de
la Grande Bretagne. Le
vritable auteur est
Gaspard Biopprins qui
s'est déguisé tout le nom
d'Jean Catambon, Nicot,
E. XXX, p. 200, qualifie cette
édition d'extrêmement rare,
et Bayle, dans le Dictionnaire,
E. II, p. 467, dit que, de son
temps, il était presque im-

possible d'en trouver des
exemplaires. J'ai trouvé
celui-ci chez un bouquiniste
du Mans, il y a quelques
années. J'en aurais donné
difficilement un louis; je l'ai
payé 1 franc! Les faiseurs
de libelles, depuis Gioppino, ne
font que des nains, en com-
paraison de lui. 6 c.v.

Il le titre a été attribué sans aucun
fondement à m. du Ray. Il impute
à Jacques Ier, roi d'Angleterre
des crimes énormes dont m. du Ray
l'a suffisamment justifié dans
son Serarium Rusti & Gibbosi.
(J. Leclerc. Biblioth. Univ. E. XII,
p. 23) - Voir les Gloriateurs de
la Rép. des lettres, E. II, p. 104 et s.
Il y en a parlé longuement dans
ce livre.

Is. CASAVBONI
CORONA REGIA.

Id est
PANEGYRICI CVIVS-
DAM VERE AVREI,

Quem Iacobo I. Magnæ Britan-
niæ, &c. Regi, Fidei defensori
delinearat,

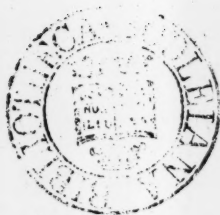
FRAGMENTA,

*Ab EUPHORMIONE inter schedas
18 Maxaglarum inuenta, collecta, &
in lucem edita.
Per Gaspard Scioppium.*

M. DC. XV.
Pro Officina Regia Io. BILL.
LONDINI.

B. y. w. 5 2 16

EVPHORMIO

LECTORI S. D.

ARVM mehercules
clarissimis Is. Casau-
boni manibus Pallas
deberet, nisi pari ne-
xu Religio obstricta
esset. Nemo hoc fuit

sæculo, qui tantam Litterarum fa-
mam, ut diis impenderet, generosius
contempsit, aut qui magna moliens fe-
licitas ingenij patrocinium inuenit. At-
que in eo iam consistit postuma non mi-
nus pij quam docti viri gloria, quod
cum potuerit in humanis studiis exi-
mius esse, videri industrius in diuinis
voluit. Hoc quam rarum sit, omnium
penè terrarum peruersitas ostendit:

A 2

alijs

alij enim homines cum grauissimis scientiæ armis de Religione præliantur, morosè ad vilitatem Musarum animum demittunt: alij inutili industria teneri ingenia putant, quoties ex hortis & amœnitatibus egrediuntur. A Theologia igitur ad Litteras redire paucorum est; à Litteris ad Theologiam transcendere tentarunt plures, sed infelicitè: adeo rarum est placere bono numini, aut cum scribendum est, Principi siue Rege occupari. Iacobo
præstantissimo Britanniarum Monarchæ (qui maiorem Sol non vidit) felicitatem suam Casaubonus debet; cuius cum adoraret exemplum, humanissima liberalitate traduci ad quamcumque doctrinæ Spartam potuit. Postquam Rex Diuinum, Minister Scriptor Regium usurpauit munus, tantis auspiciis res ab omni auro maxima agi
ca-

cæpit, ut iam sciat Europa, quæ virtutes dignum cælo Iacobum faciant, & quod obsequium tanto Regi Casaubonum commendarit. Sed, proh dolor, tristissimi iniuria fati pulcherrimis conatibus interuenit, rapuitq; virum, quem nec vlla vnquam Theologia satis deflebit, nec omnes siue Latinorum, siue Græcorum Litteræ, Ecclesiæ post XVI. sæcula adhuc noua restituent. Quid sperandum erat, confutati vnius præcipuè Croni Senis annales indicant: omnem antiquitatem Christianam situ pudendo squallidam, & tot sæcula peruersissimorum rituum ærugine obducta ad incudem acris industria reuocabat. Deleri poterat, quicquid in damnum humani generis credula opinione inuectum erat. Sed tanquam sine Vulcano tota Cyclopum officinare-frixisset, omnium laborum designatio

*inter fumum flammamq; hæsit: nec g-
pera, sed Fragmenta relictæ sunt. Ali-
bi ferrum semisubactum adhuc requi-
rit formam suam; alibi & auri splen-
dor igni corruptus & fuligine impedi-
tus abscondit pretium. Atque mi-
hi contrectanti tam sacras reliquias,
Corona aurea ingentis pretij, sed ad-
huc imperfecta occurrebat, ab artifice
ingeniosissimo in XII. radios designata.
Nihil aut maiori cura aut subtiliori
arte tentari potuisset: ut videri auctor
possit, quia rem viribus suis maiorem
aggressus erat, tanto operi intermor-
tuus. Operæ pretium arbitror, sine
verborum inuolucro mysterium publi-
ca cognitione dignissimum explicare.
Isaacus Casaubonus postquam in Bri-
tanniam venit, & in Regiam doctrinæ
scenam prodiit, primum Theologi pu-
tauit munus esse, Regi placere: hunc
velut*

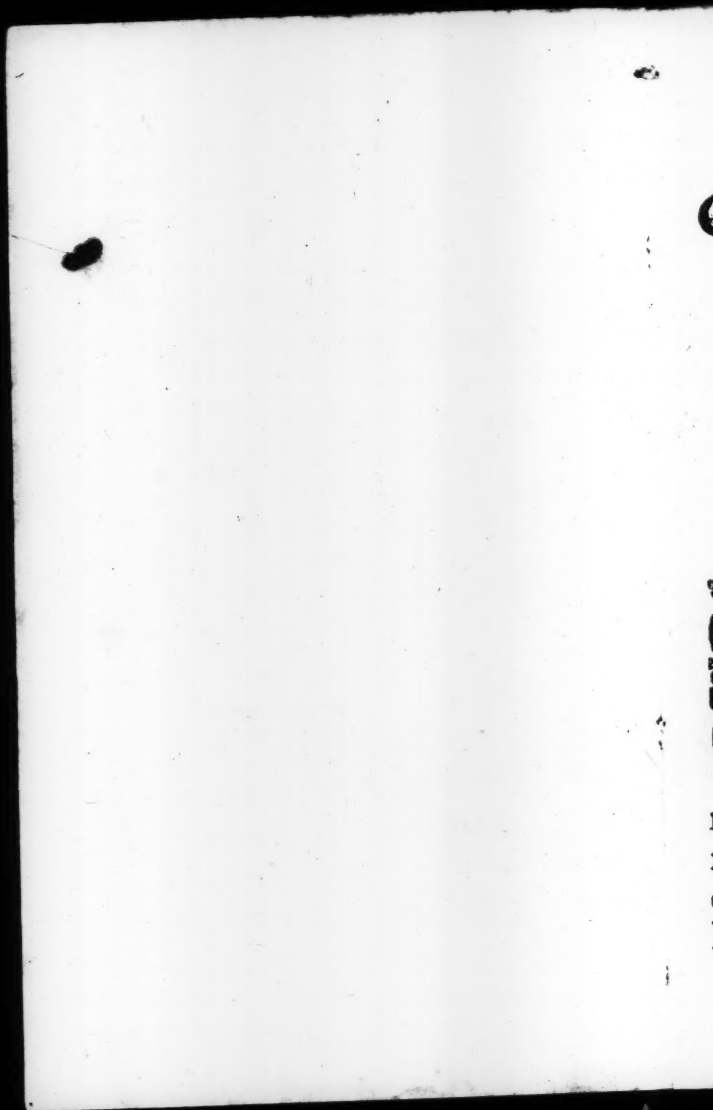

velut Deo proximum & Ecclesie caput
in terris censeretur. Tantis igitur lau-
dibus Panegyricum instruere cœpit,
tamq̃ alto omnium virtutum fastigio
Iacobum collocavit, ut de numine de-
inceps possimus dubitare: non eoque
Traianum suum Plinius euexit, licet o-
ptimum; non Iulianum Mamertinus,
quamvis doctissimum: non idem Ma-
ximilianum, etiamsi Herculeum. Mul-
ta enim & præclara illi dixere; sed ni-
hil Casaubonus mentitus est. Potuit ab-
solutissimis encomiis & indulgere af-
fectui suo, & veritati satisfacere; cum
difficillimum esset, laudare omnia, nec
tamen adulari. Dubites mediis fidius,
eloquentior fuerit, quia sic scriberet; an
felicior, quia de tali Rege: cui cum so-
lus sufficeret, reliquis omnibus Mu-
sarum Mystis silentium imperavit. Ve-
ra Virtus in uno Iacobo reperta fuit;

non igitur ab alio, quàm Apelle exprimi coloribus debuit: religiosa Maiestas in uno hoc Rege vim suam ostendit; solius igitur Policleti are digna fuit. Aliorum passim artem sudoremq; tenuae argumentum extollet; omnia hic magna sunt, neque in Fragmentis pretium amittunt. Tu cogita, Lector, quantum esse elogium debuerit, quod nec in partibus deficit: quae vis plena nec non effusa orationis abundantia extiterit, cum & in lamis lacunisq; ipsis libera maris copia, & indomitus motus exundet.

Pietatis igitur mea fuit, quoniam in hunc thesaurum incidi, colligere partes, quae dispersae inter tot scripta erant, & producere, quae maiori damno periissent, quàm imperfecta sunt. Aurum in annulos nummosq; solutum nihilominus carum est: molem enim & acerrus
fa-

facit. Atque mihi amplius etiam posteritatis voluptas cura erit. Iterum quicquid schedarum relictum est, excutiam, iucundo Fragmentorum corollario novam mox editionem cumulaturus. Nihil quidem ab aureo Casauboni calamo defluere potuit, nisi quod gemmis par esset, & inuestigantis labore dignum; sed quod postuma facundia viventium expleret desideria, cælesti aura donatum sit, necessum est. In hunc scopum ὁ μακρίτης direxit scribendi consilium, ut peculiari libro ardorem suum ostenderet Regi, Regem omnibus. Fato præventus quod vivens non fecit, nunc præstabit defunctus, & hanc æternitatis tesseram terrarum orbi relinquet; quod facilius extinguere potuit, quam tacere. Sed quid mirum in Britannia loqui mortuos? dicam quod magis admireris, & Reges Scribunt. Vale.

IS. CASAVBONI
CORONA REGIA.

Id est,

*Panegyrici, quem Regi Britannia
destinauerat,*

FRAGMENTA.

* * *

ENTIVM popu-
lorumq; felicitatem ac salutem
in Rege positam
esse arbitrati sunt:
quemadmodum
rectam membrorum valetudi-
nem à capite dependere, huiusq;
esse munus, Medici tradunt.
Hinc ab ipsa rerum origine Re-
ges

ges ad fastigium huius maiestatis,
Iustino scribente, non ambitio
popularis, sed spectata inter bo-
nos moderatio prouehebat. Ne-
que enim capitis causa corpus,
sed corporis causa caput esse
conformatum credimus: Regem
autem populis dari, vt eorum
velut pater ac protector sit, pro
iis excubet, agat, pugnet; hoc v-
num iucundum putet, quod cum
publica quiete coniunctum est.
Ita magna virtute instructos eos
omnes esse, qui tantum inter ho-
mines sustinent munus, magnoq;
& naturæ beneficio dotatos, & di-
sciplinæ auxilio suffultos esse o-
portet, qui Dei in terris imagi-
nem exprimunt. Sed quemad-
modum nasci bonum, haud pro-
fecto satis est, nisi talem te viuen-
di

di ratione præstas ; ita plurimum
recta institutio addere pronæ ad
virtutem indoli solet. Quasi
Deus voluerit istinc semina iusti-
tiæ, clementiæ, pietatis esse, hinc
fructum dependere. Neque ta-
men minori gloriæ adscriptum
est, posse, quum praua naturæ
consuetudo est, eam probitatis
integritatisque velo tegere. *
Scio enim, scio in omnibus ho-
minibus virtutem non inueniri. *
Vt si esse non possis, saltem bonus
à subditis habearis. Simulare &
fingere Regium est: tum & opti-
mè loqui, quum pessimis rebus a-
nimus ab origine corruptus dele-
ctatur. Quemadmodum virtu-
tes, sic virtutum omnium imagi-
nes sunt: vnde si iustitia displi-
cet, laruam eius sume, vt sine re-

prehensione iniquus sis : si à clementia abhorres , sub persona latebis, vt impunè sæuias : si vitiis omnibus indulges , pietatis maximè velo opus erit , vt sanctissimus appareas. Admirabile verò est, quantum turpitudinum atque vitiorum abscondere in Rege quietis & modesti ingenij professio valeat ; si & doctrinæ , quæ instrumentum haberi virtutis solet, & Religioni , quæ vinculum est Regni , quam maximè se addictum esse ostendat. Vtraque hac gemma totidem læsæ mentis vlcera obtegi queunt, poteruntq; Reges omnes , & humanum ius quodcumque violare , vt nihilominus boni existimentur ; & Deum contemnere , vt maximè pij sint. Qui te norunt, Rex Admirande,
ne-

nequaquam norunt. Nemo vnus mortalium est, qui intima animi tui secreta, pauci qui domus penetralia, qui diei otia, noctisq; negotia plusquam regia, plusquam pontificia explorata habeant. ** Admissus sum, & quidni igitur totum te admirer & venerer? Ignaui aut maligni sæculi mei mores sint: agnoscat posteritas Iacobi Regis strenuissimi virtutes mihi ignoratas non fuisse. * * *

Vt his oculis sacrum Maiestatis tuæ vultum primo vsurpauī, equidem toto animo commotum me subito, & commutatum esse fateor: vt affirmare quoque non dubitem, quin verissimum sit, quod olim traditum accepimus, aliquid Dei in Regibus esse: sed
in

in te potissimum post tot ac tantos magnorum hominum hoc nostro patrumq; ævo labores, veræ atque emendatæ religionis præstantiam atque sanctitatem remota otiosa superstitione relucere. Ac sanè ad me quod attinet, etsi à parente Ecclesiæ ministro maximè feruente, ad Puritanæ pietatis dogmata productus atque educatus, in iisdem à doctissimo Theodoro Beza, & longo viuendi vsu confirmatus; postquam tamen in hoc regnum aliumq; terrarum orbem veni, volens ac libens fidei ingenijque mei fasces, religiosæ doctissimæque Maiestati tuæ submisi, eo ipso rerum momento diuinitus, nisi fallor, admonitus, longè maius sanctiusq; esse quod Reges dicunt, quam quod

quod è plebe homines , & capite
censi , ne quid peius dicam in Ec-
clesia Dei siue docent , siue refor-
mant. O admirabile diuinæ be-
nignitatis τελευήριον ! In oculis tuis
splendorem sanctorum ; in verbis
spiritum Iesu Christi, in gestu ha-
bituq; omnia rara ac diuina esse
animaduerti. Videbam Principem,
& Doctorem Principum at-
que populorum admirabar: intue-
bar Regem, & Prophetam vene-
rabar: cernebam nouum aliquem
in aureo throno Salomonem , &
simul familiarem Deo Legislato-
rem Moysen præsentem velut nu-
mine coronatum agnoscebam.
Libro armatus ac calamo sede-
bas , ac poteras vbi alij diadema
siue tiaram gerunt , sæculi nostri
more Excellentissimi Doctoris
infi-

insignia infulamq; iure tibi ac merito vindicare. Quare & subdu-
bitare poteram, aulam an scho-
lam, palatium an verò gymna-
sium intrassem. Etenim tam in-
solito ac penitus admirando spe-
ctaculo attonitus, non satis men-
te, non lingua utebar : vt timere
non immerito potuerim, ne in
hoc corpusculo meo animum
quoque desiderares, parumque
rebus tuis viderer idoneus, qui o-
mnis loquelæ adeoque Gramma-
ticæ ipsius, qua famam non par-
uam paraueram, subsidio vsuque
eram destitutus. Et tamen pau-
latim ad me rediens, aut potius
longiùs à me recedens (quod in
laudem tuam dictum sit, sapien-
tissime Rex) postquam vocem
Latinam audiui, alium homi-
nem,

nem, aliam naturam, aliamque propemodum fidem indui; cum grande piaculum, summumque putarem sacrilegium, pro ingenio tam docti, & vel ad docendum apti Regis non sapere, aut certe non loqui. Accedebat sacra item, & agnata tantæ doctrinæ tuæ liberalitas: qua admonebar nihil iam Grammaticæ, nihil Criticæ, nihil profanis omnibus litteris dandum esse; sed Ecclesiæ eiusque Regio Capiti studiorum meorum labores, tot voces à me observatas, correctas, explicatas, tot Latinitatis formulas, tot varias lectiones, tantam verborum copiam, omnesque omnino Poly-mathix meæ thesauros nunc tandem emptos, destinatos, mancipatosque esse. Neque enim ex æra-

rio.

rio Regio & profana arca , numeranda congiarij pecunia erat , sed ab Ecclesiæ censu & Presbyterij prouentu , quod longè erat religiosius , accipienda : vt hac quidem ratione Regiis viribus nihil decederet , & tamen munifica Maiestas tua esset , cum stipendia tam piè inuenta , tam religiosè assignata , aliquid in me vel ab origine sacri esse , & te verum fidei Defensorem , te prouidum Oeconomum , te sanctum Dispensatorem loquerentur. Ego sic quidem in ipso hoc honorario inueniebam munus meum , tuumque simul imperium , quo ad scribendum canonicè ac theologicè conducebat , agnoscebam. Hisque tandem stimulis adactus , amplius etiam scribere tentavi ,
quam

quam vnquam didiceram : imò
verò vt ad omnia paratus essem,
Theologus esse, quem nunquam
egeram, & haberi quoque cœpi.
Verum igitur fuit, quod alioquin
ἀδύνατον est, à Grammatica ad
Theologiam sine vlllo alio labore
aut interuallo transitum esse. Sed
Regi placere, id verò esse omnia
posse : pium esse, quicquid ille
iusserit: summam doctrinam, fa-
uorem eius esse. Scripsi igitur,
Doctissime Rex Iacobe, sed quæ
tua esse possint, nisi nomen iam
meum præfixum esset. Primùm
quidem iussu tuo, (cùm ad omnia
scribendi obsequia promptus es-
sem) Epistolam ad Frontonem
Ducæum Iesuitam, qua infini-
tam Romani Pontificis poten-
tiam sic imminui, vt iam deinceps

ceps omnes Reges aduersus tam
cruentas minas armati esse pos-
sint, tamque intolerabilem su-
perbiam velut iure diuino & hu-
mano relectam atque damnatam
contemnere. Ac licet nescio quis
dæmon, & qui alij dæmoni simi-
les, petulanti arrogantia velut in-
ferni furiis agitati, arroderere ac
perstringere ausi sunt; nihil ta-
men egerunt aliud, quam quod
malignitatem ingenij sui rabi-
emque styli ostendere potuerint;
meam verò mihi in rebus fidei in-
telligentiam, in arcanis Scriptu-
rarum peritiam, inque rerum sa-
crarum studio industriam inuide-
runt: quam tamen ferre vtcunque
poterant, nisi iam ingenium me-
um timerent, admirabili libera-
litas tuæ affectu afflatum atque
illu-

illustratum. Ostendi interim, quicquid dæmon turbet, quicquid nebulones omnes obstrepant, nihil in te minas & fulmina, nihil fastum & omnipotentiam Iouis Capitolini posse. Te pacis & concordiae, illum turbarum & seditionum auctorem esse & opificem. Denique pestilentes è Iesuitarum lustris emissarios in novam hanc & repurgatam post tot sæcula Anglicanæ Ecclesiæ regulam, dignos & nostro iam calamo, & tua ira, id est, iustitia esse, meritoq; laniari, excruciaci, ferro, laqueo, aliisque sævitiae machinis ex hac vita protrudi: eos autem, qui è subditis tuis tam nefario hominum generi clam palamve student, Maiestatis pariter reos censerì. * *

De

De Exercitationibus meis in Baronium , quodnam iudicium tuum fuerit , publicè notum est: aliquid tamen vel grauius conscribi potuisse, vel accuratius, vel doctius, inficias non eo ; præsertim cum non de verborum atque eruditionis minutis obseruationculis , sed de rerum maximarum veritate ageretur.

* * *

Atque ego præterquam quod doctrinam tuam Criticus, Theologiam Grammaticus , vitam scholæ aptam umbraticus singulari quodam affectu atque admiratione suspicerem, rapiebar tamen innata nescio qua Sympathia, & similitudine aliqua me tibi (fas sit dicere) comparabam. Etenim sic iam obseruatum est, affi-

affinitatem non exiguam inter eos omnes contrahi & coalescere, qui communi litterarum tessera calami ius gerunt, nomenque suum editis ingenij monumentis per ora hominum circumducunt : hoc quidem ego hactenus pro virili, tu verò tam strenuè aliquot iam libris fecisti, ut argumentorum delectu omnem industriam meam vicisse videaris; tam seriò quoque, ut maioris calamū, quàm sceptrum æstimaueris, positaq; Regis persona, Scriptoris indueris: quid nisi testatus, longè pulchrius tibi videri ingenio, quàm fortuna magnum clarumq; esse. Mouebar deinde fama quadam & fortassis non vana, quæ non disparem utrique, sed tamen pulchram originis sortem referebat,

B

bat,

bat : cuius mihi quidem meminisse suaue est , tibi etiam pium videbitur. Vt de me igitur prius dicam , & à minoribus ad maiora viam aperiā , humanitas tua , Rex religiosissime , permittet. Neminem esse arbitror , qui Arnaldum Casaubonum , optimum parentem meum ignoret , hunc quia semel pio calamo è cruce detraxi , & fœdissimo quo strangulatus pendebat laqueo liberaui , viri innocentiam integritatemque contestatam omnibus reddens , non verebor æterno & propemodum regio elogio concelebrare. Ostendi quid patri filius debeat , & qua industria peruersissimus vincitur rumor possit : nunc promoueo pietatis officium , & in cœlum eueho virum , quem illi è terra in
aë-

aërem sustulerant, vt quiete spoliarent.

*

Nec consequi liceat? Adfint verò & contexant nouas calumnias homines improbiſſimi, inuenta eſt ratio, qua ad ſilentium compellantur: adfint quotquot in orbe nebulones ſunt, & carnifices omnes fiant, eorum ego manibus & crudelitati originem meam eripiam.

* *

Pericula magna ſæpe adiit, ſed glorioſa, quia cuiusmodi, quæ omnibus eſſent communia, quos pietas erga Deum compellebat, vt Romanæ Eccleſiæ deprauationes optarent eſſe emendatas. Ergo qua doctrina, ea probitate & prudentia Miniſter inter paucos inſignis * qui quum munus ſuum ſine nuptiis profanum exiſtima-

B 2

ret

ret , Ioannam Rousseau vxorem
duxit, constantissimæ pietatis fe-
minam non sine * quumque me
præter alias proles filium sibi è
tam bono & iucundo horto, quem
triginta fere annos strenuè co-
luit, genuisset, in hanc spem præ-
cipuè educauit, summo studio ac
labore imbuit, vt aptus utilisq; Ec-
clesiæ , dignus Regum amicitia
atque familiaritate euaderem.
Prout res quidem hætenus fuit,
fortunam non accuso. Sic enim
in Gallia à Christianissimo Rege
Henrico habitus fui, vt felici &
opulento otio perfrui potuerim.
Quicquid proficisci ab humani-
tate & beneuolentia potuit , in
me deriuatum est : & quicquid
Rex faciebat, Magnates omnes,
Principesq; viri , nec non Anti-
stites

stites imitabantur: illi ipsi, quos Alastores postea, quos seditiosos, quos sceleratos, quos rabiosos, quos parricidas in gratiam tuam nominaui, tam candidè me complexi sunt, tam promptè studia iuuerunt, tam sollicitè Regis in me affectum fouerunt, vt verè patres, perfectè doctos, sine simulatione amicos expertus fuerim, sed quod ante omnia proponi debuit, salutis dignitatisque Regiæ studiosissimos Athletas, pacis & concordiae publicæ indefessos conseruatores. Tot beneficiis partim Regis, partim eorum qui pro Rege excubabant, victus (cogor dicere) vix mihi temperare poteram, quin mutato de religione sensu, in partes Pontificiorum transirem. Sed nec promptio-

ribus stabilire subsidiis in Italia Hispaniaq; nomen, Litterarum tractatione acquisitum, poteram; aut ad publicum aliquod in his locis docendi munus vota attollere: quod quemadmodum cum magno & ornamento studiorum, & lucro rerum fuisset; ita ad facilem Latinæ eloquentiæ usum, tardam hætenus, quippe non admodum exercitatam, nisi obiter Geneuensi Professione, linguam expediuisset. Tanti omnino erat, alio ritu, non alio animo Deum colere, quo in tanta hac rerum & religionum tempestate nominis & existimationis naufragium euitarem. Quin etiam tanti erat, dicendi promptitudinem nobili aliqua Litterarum professione parare, postquam in euolu-

uen-

uendis, annotandis, conferendis
 Latinæ Græcæque linguæ Scri-
 ptoribus, omnis industria mea
 hætenus intentioque defudasset.
 Ita me Deus optimus maximus,
 iam conuersioni proximus eram,
 & iam manum Illustrissimus Car-
 dinalis Perronius, alijq; non pau-
 ci, quorum & doctrinam suspi-
 ciebam, & auctoritatem reuere-
 bar, porrigebant: denique pera-
 ctum erat, nisi mors Henrici Ma-
 gni in idem illud tempus incidis-
 set. Quæ quidem mors, sicuti
 toti Galliæ funesta & luctuosa
 fuit, ita mihi propemodum salu-
 taris contigit: vt nesciam maio-
 res dolendi, an gaudendi causas
 habuerim. Nam orbatus penitus-
 que destitutus vitæ & studiorum
 solidissimo patrocinio; cum eò

iam creuisset animus consuetudine aulica, vt sine Rege viuere non possem, prius de regione quam religione mutanda cogitaui: Tc vnum esse inter Reges omnes, qui ingeniis faueres, qui studia extolleret, qui ipse hoc ageres, quo vitam plerique nostrum toleramus; quasi non minus pulchrum putes, doctum quàm magnum esse, Doctorem quàm Regem, Magistrum quàm Iacobum. Atque hoc iam ingenij cultu, & mediocri elegantiâ consecutus es, vt nihil fortunam, quæ rebus omnibus dominatur, timeas. Hæc enim si iniquior (quod Deus auertat) in te sit, siq; è sinu te suo molliter sedentem ac scribentem eiiciat, poteris quidem magna animi constantia à sceptro ad ferulam

lam transire, Dionysij Tyranni exemplo, qui quum hæreditatis nomine Syracusanorum ac totius penè Siciliae imperium accepisset, maximarum opum Dominus, mox deferere coactus felicitatem nimiam, Corinthi puerulos Litteras docuit: qua quidem mutatione, ne quis nimis fortunæ crederet (Magister ludi factus è tyranno) monuit: in eo tamen adhuc beatus, quod velut in vmbra rerum cum imperio esset, non populos, sed pueros regeret. Ego quidem, cum in Galliis, vt dicere cœpi, post tam fœdam magni Regis cædem, suspecta omnia haberem, omniumq; bonorum ac bene de Religione sentientium ceruicibus no-
uam imminere lanienam arbitra-

rer , te vnum ante oculos mihi
ponebam, te cogitabam vnum ,
ad te animo properabam è mari
in portum , è tempestate ad quie-
tem, è periculo ad asylum, è metu
ad securam stationem ; denique
ab Henrico ad Iacobum. Sic e-
nim videbar demum tutus esse,
regiamque , qua iam assuetus e-
ram, consuetudinem ac familiari-
tatem posse recuperare. Sed ante
omnia tamen impellebar sympa-
thia illa admirabili , de qua nunc
pergo loqui , ne interruptum ser-
monis ordinem , intercurrenti-
bus variarum blanditiis rerum,
deseram. Hoc enim nunc osten-
dendum quoque est , quomodo
à conditione mea tua non abhor-
reat: quod faciam, & in honorem
tuum faciam, Rex Doctissime, si
pau-

paulisper commemorari pateris, quæ à non omnibus adhuc hominibus sciuntur, & quæ non paruum tamen laudis argumentum continent, si, quemadmodum opinamur, vera sunt, & concedas ipse, non sanguine; sed pietate originem Regum æstimandam esse. Voluntigitur qui te à natalibus norunt, non humanitus, sed diuinitus Regem esse, acceptum non datum, & fortassis fuisse, priusquam nascereris. Nam quasi Maria Scotiæ Regina, quæ mater tua perhibetur, indigna esset, quæ Regem ederet, delusam esse aiunt. In gravidæ utero necari infans à Puritanis non potuit: natus mutari potuit, supponique, qui è Ministro Verbi Diuini procreatus, paternam indo-

B. 6

lem

lem quandoque sceptro iungeret; qui pius, doctus, & pro Ecclesia Dei sollicitus foret. Remoto igitur Mariæ filio, & velut à Deo repudiato, in regias fascias cunasq; tu locaris, felicissime Rex, & filius esse Mariæ cœpisti, ex qua non prodieras; vt negligere, odisse, atque etiam occidere, si opus, posses, cui te nullum naturæ ius, nullumq; vinculum obstrinxerat. Sanè videntur mihi, postquam è Stevvardo Regem nasci Deus reformatus noluit, fata dubitasse, an velut ex Alcumena Hercules, ex Olympiade Alexander, sic è Maria gigni Iacobus posset. Sed opus esse iterum aliquo siue Ioue, siue Hammone, qui in terris adulterium ageret. Res quoque ab Ecclesia agitata est, neque pro ardua

dua habita: quasi tam facile Reges procrearentur, quàm Ministri amant. Veneris enim hoc negotium esse, facilemqu; inueniri viam, quam voluptas sterneret. Desiisse quidem eiusmodi numina, sed vitia remanere; rideri nomina, sed exempla vsurpari. Posse igitur Iouem à Ministro aliquo Diuini Verbi, Hammonem à Cornigero aliquo representari. A fabulis ad euangelicam veritatem, ab errorum vanitate ad Spiritum sanctum transeundum esse. Sed quid dicam, Dulcissime Rex? Frigida, quemadmodum superstitiosa, Maria fuit; tuarum amoenitatum; tuæqu; indolis nihil in ea extitit, tam à conditione Alcumenæ atque Olympiadis aliena fuit, vt nec decipi potuerit, nec cor-

rumpi voluerit , impium rata
quicquid immundum esset. Quid
tibi videtur ? mea quidem senten-
tia, nesciuit se Reginam esse, quia
casta esse voluit. Tam mariti a-
mans, quàm religioni, in qua e-
nutrita erat, addicta, meruit, vt è
solo Stevvardo suo grauida, pare-
ret filium, qui in regnum non
succederet, & qui in lucem editus,
mox desineret filius haberi. Quid
igitur factum est? hoc quod dico.
Tu, Rex Fortunatissime, nisi o-
mnia nos fallunt, suppositus fui-
sti, semelq; in lucem editus, ite-
rum, sed maiori fortuna videris
natus esse : imò verò Bacchi bis
geniti, quod in fabulis est, siue Bi-
matris similitudinem habere. O
singulare Dei donum atque be-
neficium! ô mysterium verè ad-
mi-

mirandum! Sic nasci debuisti vt
Rex fieres, & Ecclesiam simul de-
fenderes: talem habere origi-
nem, vt Religionem pariter &
Regnum curares. Lineamenta
illa sacri oris tui nescio quid infi-
nient. Mores nihil Mariæ ha-
bent. Scripta verò, tam rara tam-
que diuina sunt, vt non potue-
rint, nisi aut ab Ecclesiaste, aut
ab eius filio conscribi. Existimo
igitur, quicquid alij dicturi sint,
pulchrius illustriusque esse, Mi-
nistro, quàm Regi patris debere
nomen; siquidem Regiam digni-
tatem origini fortuna adiiciat:
siquid etiam in tuo ortu generé-
que obscuritatis esset, à doctrina
& pietate illustrari, nihil natales
virtutibus obesse; sed ab adheren-
te velut vmbra, clariorem feli-
cita-

citatis lucem censer. Nam profecto ex humili ac prorsus ignoto principio ad regalem potentiam sceptraq; Britanniarum confurrexissē, hoc est, quod & admiramur omnes, & quia non sine numine peractum est, ingenti animi exultatione collaudamus. Sic quidem, quemadmodum diuinitus ad hoc fastigium euectus es; ita diuina omnia sunt quæ scribis, quæ agis, quæ moliris, quæ aggrederis, ut omnes omnino Reges, Principesq; Europæ superare videaris. Imperant illi, tu quoque doces: Regnum illi quisque suum habent, tu & Ecclesiam: subsunt Pontifici & Vicario Christi, tu Pontificem ipse & Vicarium Christi agis, nemini obnoxius, nemini suspectus, nemini

mini seruus nisi tibi. Quare quod antiquitas magnum & admirabile putauit in Telephane Lydorum Rege , qui mancipium in fabri officina fuerat ; in Agathocle Siculorum , qui patre figulo natus erat ; in Seruio Romanorum , qui verna fuerat , aliisque : id omnis in te posteritas admirabitur , è Ministri filio Regem esse educatum. Diogenes olim Alexandrum , à quo visebatur , ὑποβολιμαῖον appellauerat : cumq; libertatem suam animaduerneret Regi grauem fuisse , subiunxit : ἢ οὐκ Ὀλυμπίας ἐστιν , ἢ εἰποῦσα , ὅτι οὐκ ἐκ Φιλίππου τυγχάνεις γεγονώς , ἀλλ' ἐκ δράκοντος . ἢ Ἀμμωνος , ἢ οὐκ οἶδα ὅτου ποτὲ θιῶν , ἢ ἀνθρώπων , ἢ θερίων ? Non è dolio , sed è tripode emissa vox

videbatur, iam grata Alexandro; quia diuinitatem eius significabat. Ergo & amauit, æstimauitq; Diogenem, quia præelarius arbitratus est, laudari à Cynico, quàm procreari à Rege; & carere patre Philippo potuit, quia Ioue se natum putauit credi. Ad te verò, Iacobe inuidete, pulcherri-
mum hoc exemplum refero: te vt maximè celebrem, cum Alexandro audeo comparare. Etenim si quis simpliciter supposititij tibi nomen indat, iniuriam prima fronte putes: si quis honoris causa Ministro dicat natum esse, nihil amplius tribuere Regi Pontifici potuit. Sic humanitati diuinitas iungitur: nec Pontificatum iactare potes, quia Rex es, sed quia Ministri filius; quasi quod
ma-

maximum est, à natura habeas & hæreditarium sit ; minoris momenti censeri debeat ludentis Fortunæ opus. Non possum non Amasis Ægyptiorum Regis egregium factum adicere. Is sanè ingeniosa pietate, an impietate dicam? subditis suis ostendit, nullum sceptris à natalium vilitate dedecus accedere: Nam cum tueri Maiestatem suam ob generis infamiam non posset, palamq; contemneretur, ex aureo vase, quod ad turpes fœdosque usus seruiuerat, Iouis simulachrum confecit, confectumque in eminentissimo vrbis loco posuit, publiceque dedicauit. Nemo erat, qui non existimaret singulari religione dignum tam illustre metallum. At Amasis collaudans pietatem

tatem ciuium , indicauit conditionem suam hic æstimari: simulachrum istud ex eo vase conflatum esse , in quo vomere, meiere, aliaq; obscœniora exonerare Ægyptij soleant : se origine vilem & instar vasis fuisse; sed diademate insignitum, etiam dignitate auctum, similitudinem habuisse statuæ , & in regno stirpem atque cultum inuenisse. De te igitur, ô auree & religiosissime Rex, idem statuere poterunt, qui quod stemma in te regium desiderarent, minus inclytis virtutibus tuis , moribusq; piissimis tribuebant. At verò si auctoritate sacre pagine agendum sit , maximos & Deo semper carissimos fuisse inueniemus , qui humillimo loco nati essent. Sic Dauidem legimus è

pa-

pastore Regem factum, Deiq; iussu inunctum: qui quidem quàm illustris Rex, tam sanctus Propheta extitit. Hæc quippe benignitas numinis est: *De stercore erigit pauperem.* Atque ipse ab æterno Filius Dei, quum humanam naturam assumeret, abiectos elegit natales, & infantiam suam pueritiámque luctari cum paupertate voluit, vitæ mortisq; maiestatem miseria & infamia stabilire. Quare quum conditio tua, Rex Ministerissime, quod ad originem attinet, non solum cum præcipuis omnis ævi Regibus, sed etiam cum Dei ipsius Filio comparetur; est quod rebus & famæ tuæ non mediocriter gratulemur. Ego interim hoc consequor, quod apud omnem posteritatem mem-

morabile erit, ut è Ministro natus, eoque Puritano, cum Rege tamen censerì possim, & cum eo Rege, qui in tanto rerum & curarum fastigio, Ministri à se munus alienum non putat. Quæ quum ita sint, & te veneror tanquam Regem, & te alloquor tanquam parem: in pari ingenium doctrinamque, in Rege auctoritatem agnosco & imperium: quæ non alio modo *** Simulque posito luctu & squallore Ecclesia resplenduit, omniumque evangelicè credentium vox audita est mystica: *εὐχάριστος, σωχάροντες*. Verum enimvero quod omni antiquitate sanctius, solennius, augustius est, post Isidem nobis Osiris fuit: post Elizabetham Iacobus. Quid opus est verbis?

Quo

Quo mysterio matrem habuisti Reginam, quum non haberes; eodem ad nouum venisti Regnum, vt feminæ succederes, & simul Pontifex Maximus esses. Quæ dignitas quàm inusitata ac propè diuina sit, origo eius nupera ostendit. Neque enim aut longis ambagibus, aut deducta successio- num serie, aut multis sæculis opus est, vt ad fontem & sacrum caput reuertamur. Veritate scilicet, non tempore; subita opinione, non longo consensu tam sancta stabi- liuntur dogmata, consistuntque. Nulla Scriptorum auctoritate, ac propemodum nulla fide opus est, vt hanc fidem esse veram, esse or- thodoxam, esse euangelicam cre- damus. Primum enim, ne qua maiestas deesset, Regia est, & ab
Hen-

Henrico VIII. fundata. Ab hoc
Angliæ nuper Sole , illud Chri-
stianæ Doctrinæ lumen, post diu-
turnam noctem , cæcasq; tot er-
rorum & superstitionum tene-
bras , orbi terrarum inuectum est,
& in Occidente , quod mirum
est, Euangelij Aurora apparuit,
diem promittens omnibus. Sed,
ô bone & sancte Deus, quam na-
turaliter omnia , & simul quam
mysticè! Miramur matrem fuisse
& Virginem, quæ salutem huma-
no generi peperit : miramur pa-
riter filiam fuisse Regis, eandem-
que uxorem , è qua Pontificatus
nouæ Ecclesiæ productus est. Præ-
ter naturam natus est Filius Dei:
præter naturam Ecclesia quoque
Anglicana cœpit. Maria fuit ma-
ter, & virum non cognouit: An-
na

na fuit mater , & è patre concepit. Ergo tali origine Pontificatum suum Rex Henricus genuit , tali administravit iure. Coniugem simulq; natam complexus , non in petra , quod nimis durum erat , sed in puluino & lecto , id est *βασιλικῶς* , Ecclesiam fundavit. Quare nisi Bolena fuisset , nasci Pontificatus Angliæ non poterat : ac nisi filia pater misceretur , coniugemque eandem haberet , Ecclesia non erat. Negligant , aut etiam subsannent hæc mysteria , qui crasso sensu res omnes metiuntur , qui Dei consilia , Regumque mores humano & plebeio iudicio expendunt : incestas nuptias , prodigiosam libidinem , salacem Regis caudam , deglubentem Reginæ concham , de-

C

nique

nique Priapum & Venerem Angliæ exagitent, & rumpantur furore suo, qui omnia casta, omnia pudica, omnia sobria, omnia sancta exigunt. Ringantur, quantum possunt: tamen hic Pontificatus tanquam integerrimus, hæc Ecclesia tanquam verissima, hoc Euangelium tanquam defæcatissimum, sic hætenus viget, sic floret, sic originis suæ fructum profert. Patrem matremq; constitutæ Religionis irridere faciliùs aduersarij poterunt, quàm odiosos reddere. Etenim vt charitas in Ecclesia Dei esset, amor principium dedit: sic enim Reges diligunt qui Pontificatum ordiuntur. Deinde ne cœcunditas cessaret, coagulo Veneris conformari Diuinorum idea præceptorum de-

CORONA REGIA.

SI

debut, quæ tot sæculorum ignorantia malitiæque propemodum exaruerat. Ac sanè quod ad matrimonium Bolenæ attinet, res pulchra & sacra est, sed appellatione tantum prophana immittitur. Pulchra propterea, quod Regia: sacra autem, quod Pontificia, quo præcipuè exemplo passim diuini verbi Ministris commendata, cum laude continentiae in Ecclesia vsurpatur. Ergo quæ in hoc Regno & Pontificatu imperiti & fanatici homines maledicunt, nos magna ac prorsus θαυμάσια appellamus; quæ illi pudenda, nos colenda; quæ illi portenta, nos mysteria; quæ illi diaboli, nos Dei ἔργα. Quid enim? Non potuit Bolenam suam Rex Henricus vxorem habere, nisi

religionem mutaret; ergóne impius fuit? at nouam pietatem induxit: non potuit in tot Monachos, Magnates, Antistites sæuire, nisi vt sanguinem Regni funderet; ergóne crudelis fuit? at illam Romanæ potestatis tyrannidem aboleuit: non potuit nuptiis Bolenæ frui, nisi vt coniugem repudiaret; ergóne adulter fuit? at libidinis turpitudinem velare matrimonio conatus est; vt discerent tandem Pontifices Romani maritalem voluptatem Regibus non inuidere. Sola quidem voluptate si contentus esse Henricus voluisset, pellice potuisset vti: nunc quia honestatem quæsiuit tori, vxoris nomen inuenire in re turpi potuit; vt pie honesteq; subigeret, quam generauerat, vt pater simulq;

mulque auus Elizabethæ effet, quam Regno, Ecclesiæ, & Pontificatui è noua vxore dedit. Ex hac igitur honestate, vel potius pietate dignitas Ecclesiæ, Pontificatus inquam Anglicanus natus est; cuius vt caussa, sic fundus, vt principium, sic fundamentum, mulieris $\chi\eta\pi\Theta$, siue genitale aruum fuit; architectus, lasciuiens Regis $\chi\delta\pi\theta$, structura denique & ædificatio, profusa quædam libido, ex qua rerum humanarum atque diuinarum omnium libertas oriretur.

Henricus autem, quemadmodum pro castitate sua plures; ita pro charitate communes vxores habuit, & exemplo suo Pontifex præiuit, quid tanquam solemne & pulchrum in Ecclesia Dei de-

beret obtinere. Sed quum plures habere omnibus non contingat : hoc tamen effecit , vt quicumque Minister esset , suam duceret , quam nemini inuideret. Præterea Bolena ipsa nimis pios parentis sui complexus , & sic minus iucundos rata , humaniter corporis sui meditullium , illud Pontificatus seminarium , suauissimis indulgit procis ; partim vt ea se parte Reginam ostenderet , qua Pontificem Rex agebat ; partim verò , vt optimi Patris-mariti maiestatem , illud inquam Ecclesiæ caput , inuisibili gratia & decore , auctum amplificatumque iret ; partim etiam , vt vicissim coronaret Maritum suum , à quo in communionem tori & sceptri assumpta erat. Non aurum igitur

tur, sed cornua reddidit, quæ pro diuinitatis insigni olim habita, etiam diadematum præstantiam superabant. Pulchrum profectò erat, non coronatum modò Regem, sed *κεράσφορον* siue cornutum incedere: qua *ἀκλινοβολία* factum fuit, vt iam de Pontificatu Henrici nemo dubitaret. Nam & Alexander Magnus, quum difficulter impetrare ab hominibus posset, vt filius Iouis crederetur, non aptius inuenit remedium, quam si torta Hammonis cornua assumeret, faciemque transformeret. Eiusmodi quoque radiis postquam sacrum hoc Ecclesiæ caput fulsit, ad omnes omninò Ministros Ecclesiæ deriuati sunt, solenniterque receptum est, vt hi velut parui Pontifices, &

muneris siue ministerij & matrimonij simul insignia frontibus gererent. Quare tam necessarium postea in Ecclesia fuit, vxores ducere, quam Ministros esse. Nam sine coniugio ad Ecclesiasticam hanc coronam nemo valebat peruenire. Et an pulchrius esse quid potuit, quam quod olim numinibus, postea Regibus, & Britannia Pontifici fuit attributum? Cornua Ecclesiae coronam faciunt, cornua illustant sacra pulpita, cornua animant templa, regunt consistoria, cornua coelestem donant facundiam, confirmant spiritus gratiam, & facienti ad populum verba auctoritatem conciliant. In honorem credentium praedestinatum à Deo erat, nequis sine vxore

re Minister viueret , nequis sine cornibus caput haberet radiatum. Quid attinet plura dicere? Necessitatem exemplum fecit : & quia Henricus non solo auro ornauit caput , Ecclesiæ deinceps maritalia cornua imposita sunt. Nec minus libenter Ministri omnes taurorum onera sustinuerunt , quam facile primi Pontificis caput intumuit. Sic & Antiquitatem nescio quæ superstitio commendauit. Nam vt è Prudentio colligitur , Hammon ille Libycus , non solus in sede sua , Aries optima corporis parte fuit ; sed & circumfusa minora numina quæ adstabant , ad similitudinem vnius illius cornuta erant , velut parui Hammones. Eodem modo fuit Henricus

C

5

Rex

Rex VIII. quod olim Hammon
fuit ; vt omnes Euangelij præco-
nes essent quoque , quod Henri-
cus fuit , cornuumq; sancto priui-
legio vterentur.

Quare dicant obiiciantq; ad-
uersarij , sacrilegum ac nefarium
fuisse Henricum ; respondebo
Pontificem fuisse: ostendant, tur-
pem, vinosum , libidinosum ; re-
spondebo, doctum fuisse: queran-
tur, peruertisse regni iura; respon-
debo , aliter nouam constitui Ec-
clesiam non potuisse. Quem-
admodum verò Henrico VIII. in-
nocentissimo tamen Regi , fun-
dare Pontificatum mulieris auspi-
cio licuit: ita nemo Eduardo eius
filio pueritiam & mutatam magis
Religionem obiiciet. Ætas enim
ei permittebat , vt Pontifex esse
& ta-

& tamen à paternis decretis recederet; & indulgebat sacra Dignitas, vt puer esset, & tamen in re religionis amplius quam pater sciperet. Nemo etiam Elizabethæ, Bolenæ filiæ, sexum, & pessimis rumoribus infamatum coelibatum exprobrabit: ostendere illa prudentia doctrinaque sua voluit, mulierem non regno tantum, sed Ecclesiæ administrandæ sufficere: ideoque sola patris matrisque laudes, gloriamque exprimere connixa est. Nemo denique in te, Rex maxime, reprehendet, quod spernere matris Mariæ religionem ausus sis, & opinionibus nouis constanter adhærere: sic fortassis natus eras, sic à viris sanctissimis imbutus, & à Buchana notuo edoctus, vt partim naturæ,

partim institutionis beneficio intelligeres, quid optimum in Dei cultu atq; vtilissimum esset; quid conseruaret tibi regnum tuum, alienum promitteret. Ergo ad Henricum conuertisti animum, ad Eduardum, ad Elizabetham: hæc vestigia placuerunt, hæc exempla secutus es: tandemque sic fortuna fauit, vt quorum vitam, mores, virtutes exprimeres, eorum dignus fastigio habereris. Euectus tandem ad Angliæ regnum, facere potuisti, quicquid homines Romanæ Ecclesiæ addictos affligeret, perderetque: eaq; ratione administraisti potentiam, vt omnia Ecclesiæ causa faceres, & Pontificatum stabilires. Huic magnitudini ea iam necessitas coniuncta est, vt nisi sæuus habe-

bea-

bearis, bonus esse non possis; ac
 nisi hostem Romanum Pontifi-
 cem habeas, Pontificis nomen
 ipse cogaris deponere. Esto et-
 iam, culpæ infamiæq; aliorum ha-
 ctenus Primatus obnoxius fuerit,
 atque reprehensus; fuerit, in-
 quam, Primus Angliæ Pontifex
 mœchus, Secundus puer, Ter-
 tius mulier: tu iam admirabili do-
 ctrina tua, Reuerendissime Rex,
 & ingenio prope diuino consecu-
 tus es, vt tegere & abscondere pos-
 sis, quicquid erubescendum vide-
 tur; peccare (si hoc peccare est,
 Henricum, Eduardum, Elizabe-
 tham gloriosæ memoriæ repræ-
 sentare,) & tamen bonus haberi:
 sæuire (si tamen hoc sæuire est, de
 superstitiosis subditis supplicium
 sumere, & nihilominus clemen-

tiae laudem tibi arrogare. Malum profectò esse non potuit, quod fecerunt alij, quia tu confirmas : atque omnium esse Præceptor dignus eras, postquam intelligere cœpisti, regni causa Religionem ordinari; imò Primus tu esse huius Ecclesiæ Pontifex debuisti, ut velut à doctiore, prudentiore, meliore cæteri formarentur. Et tamen, ut ego quidem existimo, amplius erat stabilire dogmata, prima specie blandientia, quàm condere; munire, quàm signare; defendere, quàm instituire. Tua virtute opus erat, ut semel iacta & exstructa Ecclesiæ fundamenta robur sumerent, & æternitatem sperarent: frustra enim excitatur ædificium, nisi consistat. Sic verò conseruando,
augen-

augendo, ornando Pontificatum,
 etiam conditoris tibi nomen po-
 tes adsciscere. Tu iam Henricus
 es, tu Edoardus, tu Elizabetha,
 quam semper in oculis habes;
 quasi omnem in te sexum, om-
 nemq; ætatem laudem. Insis-
 te verò singulis lubet, & nascentis
 feliciter Ecclesiæ, atque crescentis
 memoriam repetere, quæ maxi-
 mis laudibus tuis seruiat. Henri-
 cum iam sceptro instructum ac
 felicitate circumfufum

* * *

O Heroinam perpetuis elogiis
 tuis dignam! ô mulierem tibi præ
 omni matre venerandam! Atque
 illa seipsa vbique maior admirabi-
 li virtute sexum vicit.

* * *

Sed quàm prudenter quàm calli-
 de

de omnia. His consiliis, qui ciues
erant & subditi , in Principem
suum surrexerunt , & rebelles fa-
cti sunt : tantumq; exarsit incen-
dium, vt non Hispaniæ, non Ita-
liæ non aliorum regnorum &
prouinciarum sanguine extingui
potuerit. Ita quidem Britannia
illæsa mansit , & pace sua efflo-
ruit. Ac nescio, an pulchrius ab
vlla memoria belli exemplum
extiterit, & an alio consilio frangi
facilius ille ab Occidente Xerxes
potuerit. Non pugnabat Regina,
& vincebat tamen: miscuit regna
& populos armis , & bellum ta-
men in Britannia non erat. Ani-
maduertisti igitur, quantum con-
silia possint, & quanti feminæ ve-
stigia facienda sint , quæ non vt
quiesceret , viuere , sed vt occu-
pa-

paretur, regere voluit. Tanquam hoc vnicum sceptri tui robur esset, fouisti rebelles, animasti, armasti, quoties opus fuit: hoc te voluisse, quamdiu infesta Hispania esset, mirum non est: potuisse, cum pace, foedere, fide prohiberis, maximæ solertiæ prudentiæque argumentum est. Clam igitur procurata sunt auxilia; & militabant Britanni tui in Belgio, sed tanquam à te non missi; militabat pecunia tua, quam occulto sic foenore multiplicabas. Scilicet præter rebellionem Religio erat: quæ etsi non tua, imò etsi stylo tuo oppugnata, tamen quia à Pontificia maximè aliena, patrocinium tuum meruit. Sic quidem nemo in te perfidiam reprehendere poterat, tu tamen pietati cauta subsidia per-

perfoluebas. Nihil ab hoste damni erat; hosti tu tamen sub pacis larua vehementius nocebas. Atque in eo tu superasti Elizabethæ gloriam: non enim obesse tantum sciuisti, sed & fallere; & cum illa virum se præstaret, tu muliebres artes ingeniumq; assumpfisti.

* * *

Resisteret? Laudo, laudo hanc magnanimitatem. Quotquot enim sunt Reges, quotquot Principes, qui se Catholicos dicunt, Antichristianos & idololatræ iure appellasti. Hæc censura nisi à Pontifice proficisceretur, dirigi in Reges non potuit; ac nisi à Rege esset, Pontificis nomen euilesce-
ret & auctoritas. Si Antichristiani sunt, hostes sunt: si idololatræ, extirpandi sunt: quos sicuti stylo
&

& calamo ostendisti hostes esse; ita armis & bello adorieris, vt extirpes. Tibi igitur cedent tot sceptrā, tot coronæ, tot prouinciæ, quia Christo cedent: tibi seruiunt, vt libertatem nanciscantur. Christiani erunt omnes, Catholici, & Apostolici, quum ad omnes se Pontificatus tuus extendet; omnibusque pulchrum videbitur, quicquid hætenus reprehensum est. Sanè quia in te, quemadmodum dixi, Henricus, Edoardus, & Elizabetha rediuiui sunt, Pontifices optimi maximi, optima etiam maximaque cense-ri debent, quæcunque ab illis acta sunt, vel à te aguntur. In te quidem si vlla vitia sunt (hominem enim te esse fatemur, non tantum Regem, non tantum Pon-

Pontificem;) si vitia inquam vlla sunt, elegantia sunt, quæ etsi secreto clausæ, & silentio obumbratæ, tamen velut perrimas in publicum erumpunt, & se populo insinuant: quàm non mala specie, hinc maximè discimus, quòd imitari plerique malunt quàm reprehendere: quòd nihil à Pontifice suo nisi sanctum, nihil à Rege suo nisi imitatione dignum putent proficisci. Idcirco oblectari meliori forma, suauitas est: indulgere genio, hilaritas est: agere quæ in tali fortuna animus dicter, remissio est. Noctes clandestinæ quantum voluptatis. * * Vterque sexus; quod quum mirandum in frigidis his plagis, in te virile & regium est.

* * *

De

De crudelitate tua querantur, qui Religionis ignorant zelum : & hunc tamen quoties inspicio, maiorem in omnibus rigorem requiro. Nam scribant alij & mentionetur quantum velint : ego te nimia ferè clementia bonum esse, & peccare arbitror : si peccare tamen bonus possit, aut malus censerì, qui clemens est. Quare, vt & ipse iam concedam contendamque, Mariam, Scotiæ Reginam, mulierem supplicio suo dignam, matrem tuam non fuisse (tam enim facile tibi erit, quam martyrem fuisse negas, pro matre non agnoscere; quam damnatam censes, è tota natura proscribere & excommunicare) tu tamen ei filius eras, cui succederas, & ei debebas omnia, à qua
re-

regnum tibi relictum erat. Hoc namque est nasci, non tam in vitam, quæ miserrima esse potest, quàm in amplissimam Regiamq; fortunam venire. Quo quidem iure amplius Mariæ, quàm Matri tuæ obstrictus eras: bis filius, ut bis pius esses, deferresque Mariæ, quantum persolui matri non poterat. Naturam beneficium fecerat. Quæ cum ita sint, iniuria siue contumelia affici Maria non poterat, nisi ut in te velut filium infamia redundaret: vulnerari non poterat, nisi ut tu dolorem sentire: occidi non poterat, nisi ut ad iustissimam vindictam te pietas inflammaret. Et tamen, ô admirabilem, ô incredibilem lenitatem tuam! maluisti prope-modum clemens, quàm filius
vi-

videri ; & quum affectus pietatis cum sapientia tua certaret, ostendisti, plus in te rationem quàm naturam posse.

Georgius Buchananus (vt alios omittam) vir acri ingenio præditus & excellenti doctrina , fortunæ suæ modum , & modestiæ limites excedens , atrocissimo stylo in Mariam debacchatus erat : tu verò, Rex patientissime, nōne dissimulare voluisti? Nimirum tanti præceptor erat , vt etiam præ matre (sic eam nunc appello) coli debuerit. Quid attinet minuta, aut communia persequi? fuerunt homines , qui in eandem matrem tuam conspirarent , qui fontem , an infontem dicam? (nescio enim vtrum auribus tuis placitum sit) accusare,

re, damnare, denique ad infame supplicium protrudere, manibusq; carnificis subdere ausi sunt: tu tamen moueri ab illa constantia animi nequaquam potuisti, tanquam ad te hoc funus non spectaret. O virtutem! & Stoicam dicam? minus est: Christianam appellabo. Tolerasti iniuriam grauissimam cum fieret, & cum vlcisci in tuo erat arbitrio, noluisti recordari. Sciebas, Rex sapientissime, obliuionem sceleris vindicta meliorem esse. Præterea sciebas in vsum tibi obsequiumque victuros eos omnes, quos ex parricidis amicos faceres, & familiares intimosque haberes. Quare satis non erat, parcere vt ignosceres: amplius actum est: beneficia, honores, dignita-

nitates rependere voluisti , ubi
 carcerem, cruciatum, supplicium
 fontes merebantur. Maiori elo-
 quentia opus esset , ut clementia
 ista , hactenus inter homines non
 inuenta , dignè explicaretur.
 Quid tamen est ? Ultio , tametsi
 iustissima , necessaria , & ab uni-
 uerso terrarum orbe expectata,
 fortassis repugnare felicitati glo-
 riæque tuæ videbatur. Regere
 enim siue piè , siue liberè non po-
 teras , nisi mater illa tolleretur :
 & cùm in potestate tua sceptrum
 esset , utilissimum longèque pul-
 cherrimum censuisti , curam vi-
 uentium agere , mortuorum de-
 ponere. Igitur vides eos quoti-
 die & amas, quos, si naturam iusti-
 tiamque sequare, vocare hostes
 debeas; foues & in deliciis habes,
 D qui-

quibus æternum bellum alij Reges omnes, æternum odium alij homines indicerent. Sed quid? & vincis Reges, & superas homines, & numine quodam clementiæ afflatus, te Regno & Pontificatu Britannix dignum ostendis. Iactet Antiquitas Romana Neronem suum adhuc iuuenem, qui, ne de supplicio cuiusdam capite damnati subscriberet, pulcherrimam illam vocem emisit: *Quàm vellem nescire litteras.* Sed an tecum erit comparandus? ille tamen Nero, ille mansuetus, ille Apollineus, postea matrem suam occidit. Videlicet poterat doctissimus, & sic pessimus esse. Ergo quid sit Clementia, tuo exemplo, Rex potentissime, longè planius

* * *

In-

Inuehantur victricibus tandem
 in cœlum quadrigis tot & tam ex-
 cellentes, prorsusque litterariæ
 virtutes tuæ, quot plura hæc-
 nus sæcula dare non potuerunt:
 tot ornamenta regni, quot reli-
 qua hucusque Europa non ha-
 buit, nec ulli pædagogi vnquam
 designarunt. Te si iam non intel-
 ligit inuidia & malignitas impiis-
 simi rudissimi que sæculi, olim ab
 hominibus separatam & extin-
 ctam mortales omnes desidera-
 bunt. Præclarum hoc regnum
 tuum ex ipso fato aliquando tuo
 (utinam sero!) deprehendet, quid
 sit à sapientissimo, optimo, piissi-
 mo omnium Regum gubernari.
 Ergo ossa & cineres tui in pre-
 tio erunt, & quas in nullis adhuc
 Sanctis æstimamus reliquias, in

D

tuis

tuis exuviis, corporeque putrefacto venerabimur. Migret tandem doctissima & verè togata ex hoc corpore & regno anima tua; laureatum funus erit, & hæc illa tot litteris artibusq; exculta vita tua de mortalitate triumphabit; nullius calami stimulum, nullius malignitatis mucronem, nullam siccum, nullum venenum, nullum pulverem tormentarium pertimescet. Ego etiam, quis te naturæ locus tum temporis recipiet, adhuc non discerno. Optabunt Superi, cupient Inferi, tenebunt Medioximi. Atque hæc infelicitas tua erit, felicem nimium fuisse: quemadmodum aiunt stultos reddi, & moriones mortuorum fieri, qui nimium in hac vita Reges sapere voluerunt. Quicquid

quid sit : tu vbicumque eris, scribere adhuc poteris, sceptrique potestatem calamus adumbrabit. Sic, quod optimum & augustissimum in hac vita censes, etiam in postuma inuenies. An plura? Cœlum erit, quo te fortuna cumque mortuum transferet: atque in hoc consortio & contubernio vmbrarum docti erunt, qui ne felices quidem erunt. Sed vt eò redeam, vnde paullulum digressus videor, in tuo excessu, Rex clarissime, Britanni omnes intelligent, quale caput habuerint, Principem optimum, sanctissimum, & quod caput est, clementissimum, qui vt sanguini suorum parceret, quum tamen sine crudelitate tueri maiestatem securitatemque non posset, vtilissimum

excogitauit adhibuitq; tormenti
genus, vt in bona subditorum suo-
rum & fortunas solummodo sæ-
uiret, satiusque putaret, nobi-
lium virorum stemmata ad squal-
lorem, eluuiem, egestatem dedu-
cere, quàm familia salua, homi-
nem vnum, alterum, tertium,
plures sine alio emolumento tru-
cidare. Non optauit, quod ty-
rannicum est ac detestandum,
vt vnâ ceruicem omnes habe-
rent Papicolæ, quam incideret;
sed effecit, vt egeni tantum essent,
qui religionis causa, aut ignomi-
nia affici, aut exilio mulctari, aut
bonis eiici digni erant. Maluit
enim pro innata pietate sua alibi
miseros viuere Britannos suos,
Romanæ Ecclesiæ addictos, quàm
domi florentes mori: quasi faci-
lius

lius contempturi essent vitam, si
in morte solatium inuenissent.
Excogitata igitur & inuenta est
ratio, qua nemo inuitus morere-
tur, quum honestius quoque
esset, in exilio quàm in carcere;
deinde optabilius, sine ærumna,
sine dolore, fortunæque iniuria,
quàm carnificis manu extingui.
Proinde videant & admirentur v-
berem doctrinæ, quæ in Iacobo
Rege mitissimo semper viguit,
fructum. Condidit secures, la-
queos, necisque infamia instru-
menta, vt decoctum voluptati-
bus suis ærarium impleret; &
quum suspecta esset crudelitas,
occasionem Religio præbuit, qua
Reipublicæ debili & propemo-
dum exhaustæ subueniretur. Un-
de cum laude & simul lucro sæui-

re in potentissimos quosque Rex
potuit; nemo tamen Regi crude-
litate[m] exprobrare. Vox, votumq[ue]
eius erat,

*Parcere subiectis, & debellare su-
perbos:*

Superbi autem erant, qui Lares
patrios & consuetudines iam re-
ceptas fastidirent, qui ne sub ocu-
listuis verè lyncéis, tuaque cen-
sura viuerent, nimis antiquitatis
ac simplicitatis tenaces, traiecto
mari, & sub alieni Imperij liber-
tate, quietem & conscientia[e] li-
bertatem quærebant. Ad extre-
mum superbi, & sic rebelles erant;
quia de Religione & salute æter-
na, non cum ipso Rege sentirent,
reiectis atque damnatis Maiorum
suorum decretis & exemplis: quia
etiam plaris tot ab antiquo Re-
ges,

ges, quos è suo velut sanguine & domi natos educatosque Anglia habuit, quàm noui & exteri, & velut ignoti sapientiam, doctrinam, auctoritatemque facerent. Sed quid est? in omnem partem ingenij tui cura, Rex vigilantissime, excubat, mare transit, omnes Europæ Regiones penetrat, vrbes lustrat, angulos excutit; & quia vbique oculos & aures, Persarum ritu, habes, vbique non tantum esse, sed etiam regnare videris: & quum vbique ferè sedem, domiciliumque Religionis necessitate habeant, qui tuo imperio subiecti sunt, vbique ius tuum tibi vindicas, & potestatem exerceas, Regibus, Principibusque siue neglectis, quod in Religionis negotio facere debes, si-

D 5 ue

ue etiam contemptis , quod potes. Atque hoc sanè est Augustissimi Regis , Fideique veræ, Christianæ, Catholicæ, Apostolicæ defensoris officio fungi: hoc est uti titulo , quem quum à Leone Henricus VIII. acceperit , usurpare tu quoque possis , eo videlicet iure , quo Romanum Pontificem Antichristum & voce & scriptis appellare soles. Intellexisti autem pro solertia tua , Rex perspicacissime, fidem omnem in regno esse positam : sed quum nec tua virtus virtuti Henrici, nec tua doctrina Henrici doctrinæ cedat; tuum esse munus censere potes , tuumq; honorem, quem ille, cum hostis esset Ecclesiæ Romanæ, & sic Pontificis , tamen retinuit.

* * *

Pa-

Paterna erga Reges & Regna omnia sollicitudo quem non in amorem rapiat & admirationem? Mones Principes, doces populos, & quum affectum explicas, quumque prudentiam & doctrinam illam plusquam Regiam, testatam omnibus *ὁ καὶ πρὸς ἀκαίρως* reddis; quo imperio, & qua confidentia utaris, egregiè ostendis. Intelligimus igitur reliquos, si tecum conferuntur, Reges fungos, caudices, stipites esse, ac prorsus throno suo indignos. Nam profecto tu vnus es, qui te Regem esse intelligis, qui iura sceptri tui à nullo nisi à teipso dependere pateris, qui intolerabilem illam Romani Pontificis potestatem, ut verum Dei Vicarium decet, intrepidè proculcasti. Serui sunt,

tu liber es: exui regno possunt: tu tibi possessionem stabiliuisti. Occidi possunt: tu te scelestissimis sicariis, immanissimisque parricidis opposuisti. Quoties reliquas virtutes tuas cogito, præterire quicquid fortuna dedit, possum, ac nihilominus te maximum potentissimumque celebrare. Talem tantumque tu te ipse facis. Nam regnorum titulos ministri & legati tui recensent ac scribunt: tu quum te Iacobum dicis, totam magnitudinem exprimis. Illi te admirabili formula, & serie, primum Galliae, deinde magnae Britanniae, Hyberniaeque Regem pronunciant: tu pulchriori titulo te Fidei defensorem clamas: illi quum omnia vanitati tribuunt, potentiam tuam in Galliam extend-

tendunt, atque inde ordiuntur: tu quum te Christi Vicarium Ecclesiæq; caput, per summam pietatem constituis, ne terris quidem contentus es. Quare non frustra etiam, quoties comparatio inter te, aliosque Reges, Principesque Christianos institui solet, delectari te versiculo illo Satyrici aiunt:

Quanto Delphinis Balena Britannica maior.

Abeant igitur alij Reges, abeant, parui sunt, abiecti sunt, Delphines sunt; Iacobus, magnus est, ingens est, Balena est. Ac tametsi Delphino Antiquitas velocitatem, *φιλανθρωπίαν*, primumq; inter pisces nomen tribuit; tamen longè excellentius est, cum Balena, id est, immani bellua comparari,

quæ, vt Plinius scriptum reliquit, *ingentis columna modo se extollit, altiorq; nauium velis diluuiem quandam eructat.* Quid etiam? ad flexum immobilis, ad repugnandum iners, & pondere suo onerata, quum ab Orcis oppugnatur, solum auxilium nouit, in altum profugere, & se toto defendere Oceano. Denique, os habet in fronte, ideoq; summâ aquâ natans, in sublime nimbos efflat. Tu fanè, Rex Superlatiue, eovsque te iam extulisti, vt columna videri possis, cui omnium Regum salus innitatur. Deinde quoties in Pontificem debaccharis, doctrinæ quandam diluuiem eructas. Interim si quis Bellarminus, si quis Becanus, si quis Eudæmon-
Ioannes, si quis Scioppius te inuadat, facis prudenter quod Balena
so.

solet. Quid verò sit, os in fronte habere, ij dicent, quibus omnis in verbis pudor periit; ij, qui impudenter quæcumque effutunt. Sed profectò ita est, loqui nescit, qui non audet. Scribendum est, imò delirandum est, ut quacumque occasione aduersarios terreas. Quum vera non sufficiunt, falsa succedent: quum docta non suppetunt, vulgaria seruiunt. Hinc summa natat aqua, qui leuia, vana, fluxa, docet; qui veritate destitutus est, rerumq; omnium profunda scientia caret. Sed quid tum facto opus? in sublimis nimbos efflare, indignationem mentis humida verborum copia propellere, seditiosis scriptis Europæ in Pontificem Romanum adhuc pronæ pacem con-

conturbare. Nemo haftenus Regum id ausus est, nemo etiam præter te vnum potuit. An mirum? nemo tam magnus, atque vastus vnquam, nemo Balena fuit. Verum enimvero quum hoc tibi imprimis elogium placeat, tanquam aptissimum; omnibus libris tuis, omnibus aulæ parietibus, omniumq; urbium portis inscribi, idq; Balenicis Litteris debebit:

QVANTO DEL-
PHINIS BALE-
NA BRITANNI-
CA MAIOR.

Quod si & picturam amas, non deerunt viri ingeniosissimi, vel in-

inter eos, qui imagines colunt, & libros tibi inscribunt, qui egregio emblemate tam pulchrum ver-
sum exornent.

* * *

Agnoscent paulatim magnitudi-
nem istam in hac vna liberalitate
potissimè sitam esse. Neque enim
simplicia munera tua sunt, data
nescio, an profusa? sed maximis
honoribus exornantur: non in
omnem ætatem, sed in floridam
illam, venustamq; collata; nec in
eos, qui benè de regno meriti
sunt, verùm qui benè de te mere-
ri possunt. Nimirum non hic vir-
tutem, sed formam æstimas,
quam in maximo semper honore
ac pretio fuisse ab ipso Socrate
discimus. Mitto Sapientem, &
Imperatorem insinuo. Vnius
An-

Antinoi tam pulchrum exemplum est, ut argumento sufficiat. Is quum in Ægypto extinctus esset, & muliebriter ab Hadriano defletus (sic enim plangi debuit, quemadmodum amatus erat) inter Deos relatus est, & in siderum ~~dispositio~~ *dispositio* fedem accepit; quasi cœlo digna tam eximia pulchritudo esset, in qua exprimenda tot artifices laborarunt: alij, ut ad Spartianum annotavi, in orbe Lunæ cum Endymione collocarunt.

* * *

Non potuisti liberalius. Nam excepto, quòd Dij non sunt, omnia contulisti.

* * *

Et quis reprehendat? promovere pulchros, id verò est bonos exaltare. Ioannem Ramsey Scotum,

rum, interfecto Gowero, non minus pulchrum quàm fortem arbitratum, Equitem Auratum, & quasi adhuc affectui non satisfaceres, Vicecomitem creasti. Sed cur in vno hæreret? Philippum Harbert, Fratrem minorem natu Comitis de Pembroke, adolescentem venustate gratiosum, à cubiculo tibi esse voluisti, quo in gradu beneficio obsequium reddi potuit. Meruit & hic profusorem benevolentiam. Comes enim de Mungomeri creatus, variisq; muneribus ditatus est. Sed quid placere semper potest? Triennio ferè exacto, pulchertibi visus est Robertus Carr, puer ex honorariis, præmiisque mox dignus habitus, non lentis gradibus ad summas dignitates ascendit.

Lau-

Laudarem fortunam adolescentis, nisi eam humanitas tua vinceret. Primum quidem Eques Auratus factus est, deinde Vicecomes de Rochester, mox à Consiliis; circa annum ætatis xxvi. postea Comes de Sommerfet, denique Magnus Cubicularius tuus. Huic iam maturo, variisque nobilium proscriptorum bonis ditato vxorem addere voluisti, & qualem obsecro? diuortio quaesitam. Hos secutus est incomparabili forma adolescens, Georgius Villiers, à Regina ipsa in cubiculum tuum introductus, vbi eodem die & Eques, & à Cubiculo factus est, nec multo post à Fisco Regio annuam decem millium Florenorum pensionem accepit. Iam vero * *

An

An & verbis hæc res indiget?
Britannos ego, non Arcades lau-
do: delictiores sunt, quàm vt
glande victitent: *ελανοφάγου, an*
nostra Ceres patiatur?

* * *

Animi bona & sermo sequi-
tur, quasi aliter loqui non possis,
quàm facis. Nam qui te audit,
de Maiestate nequaquam dubi-
tat. Charactere instructus Re-
gio, animi quemcumque mo-
tum sic quotidie ore depromis,
vt altiore numine afflatus videar-
is. Tanquam omnia displice-
ant, & angusta sint, irasceris o-
mnibus. Nunc cœlum reprehē-
dis, nunc elementa castigas ver-
bis, nunc cum pluuiâ, vento, sole
litigas: & miraris ad obsequium
tuum rerum naturam non esse,
quum

quum Regem agas, quum Dei vicarium, id est, Pontificem Regia persona repræsentantes. Ergo quum *ἐπὶ τοῦ θronοῦ* dici possis, Diræ & execrationes omnem sermonem constituunt: hoc robore quoties vel ad sidera exurgis, vel in tartara penetras, verba animantur, his volantis. Fulminas, non loqueris, ut Regem à Ioue nutritum decet, & à sacro ore tuo prodit, imò in vultu est, quod etiam familiares tui timeant. Sanctissima verò Religionis nomina & mysteria ad terrorem assumi, siue generositas quædam, siue pietas est. Tam enim tibi Deus familiaris est, ut ne in ira quidem eius obliuisci possis. Regem te nescirent multi, nisi his armis instructa lingua tua esset, negarent Pon-

Pontificem , nisi sic orationem
formares. Aut fallor, aut pulchri-
or esse eloquentia non potest.

* * *

At ingenij tui magnitudo in eo
relucet clarissimè , quòd excus-
sis & examinatis tot Reformatæ
religionis opinionibus , in quas
industria reformatorum secta &
scissa est , & quotidie magis scin-
ditur ; collatis tot erroribus , qui
admirabili partium pertinacia de-
fensi sunt , potueris animaduer-
tere , in solis apicibus, leuissimisq;
punctis , hostes omnes (qui pro-
pemodum infiniti sunt) Ecclesiæ
Romanæ , & illud tot capitum
corpus dissidere , & facile in con-
cordiam reduci posse. Quæ so-
lertia eo maior est , quod mihi, ne
quidem post epistolam tuam mo-
nito-

nitorem editam , eiusmodi aliquid in mentem venerit. Etenim existimaui semper , quæcumque à Luthero , & post Lutherum à tot aliis in religione innouata sunt, δις διὰ πασῶν sciuncta esse, & vel ἐκ διαμέτρως distare , faciliusque flammam & aquam , tenebras & lucem inter se coniungi & coaptari posse, quàm solos Puritanos, vt reliquos taceam , cum orthodoxis tuis , id est, latrones, vt tu appellas, cum viris bonis, iisdem ritibus Religionis & articulis vni & constringi. Nam quid opus Anabaptistas , Libertinos, Swencfeldianos, Valentinianos, Arrianos novos , Semiarrianos, Tritheitas, & Socinianos, quos ego præfatione ad exercitationes meas pessimos memoriæ nostræ

hære-

hæreticos nominaui, compone-
re? Scripsi etiam; Ad primos tu-
multus propter Ecclesiæ refor-
mationem excitatos, examina
scelestissimorum hæreticorum
repente emerfisse, qui piorum
quietem sollicitarent, & eorum
existimationem apud *rois tēdev*
macularent. Quorum omnium
etiam doctrinam, perditissimo-
rum hominum deliria appellauit.
Sed error hic meus, sanè ingens
ac propemodum intolerabilis, sa-
pientiam & intelligentiam tuam,
Rex Doctorissime, magis illu-
strat; quum quas ego trabes &
moles existimabam, tu depre-
henderis festucas tantum ac pa-
leas esse. Quæ vna maximè res
& me (quod gaudeo) è latronum
numero eximit, & firmitus Eccle-

E

siaz

sia tuæ coniungit , verè potiùs
quàm purè reformatæ.

Quantum igitur ingenium tu-
um est , tantum ego beneficium
accepi : tuq; plus mihi theologi-
ca doctrina tua conferre potuisti,
quam ego acumine litterarum
mearum tibi reddere. Nimirum
plus tu è Luthero , quem Scripto-
rem tuum appellas, & cum S. Ioan-
ne Baptista confers , quam ego ex
omnibus Grammaticis, & tota An-
tiquorum πολυμαθείᾳ didici.

* * *

Nolo verecundiam oris tui cate-
rarum commemoratione lau-
dum onerare. Nam de corporis
dotibus, deq; vita siue priuata, siue
publica , & moribus , qui vtram-
que consequuntur , si dicere ag-
gredior,

τί πρῶτον, τί δὲ ἔπειτα, τί δὲ ὑτάλλον
καταλέξω;

Soles tu quidem, Rex delicatissime, multum quoque & temporis & studij, idq; sapientissimo consilio, illi Maiestatis tuæ parti dare, qua mortalis es, & morbis quoque obnoxius; quum intelligas, non toto cœlo Epicuri scholam errare, quæ tantum in vnoquoque nostrum statuebat felicitatis, quantum esset voluptatis. Tam nobile decretum, quia suauissima imitatione tu confirmas, amplius iam Regibus, quàm cæteris hominibus censeo tribuendum esse, ac inter tot numina Bacchum præcipuè Veneremque sceptris sociandos. Quod si intellexissent veteres plerique, minori infamia tot olim diademata labo-

rarent. Melior esset Sardanapalus, acceptior Heliogabalus, illustrior illa tot Regum & Augustorum turba, cui ascribi & nomen tuum velut clarissimum posset. Ac sanè eiusmodi corporis tui constitutio est, vt omnino digna deliciis atque voluptate videatur: eiusmodi membrorum omnium *copula*, vt si vna crura excipiantur, videaris studio potius quàm casu, doctè potius quàm regiè procreatus esse. Ergo qui te erectum vident, plus in tibiis esse animaduertunt, quàm supplere femora, clunes, venter, pectus, collum, caput possit: & tanquam longioribus columnis non magna ædificij moles sustentetur, præcipua in fulcris corporis Maiestas consumitur. Hoc propterea dico,

co, vt videant Scoti tui, qui per manum, pedem, nomenve ducis antiqua consuetudine in contractibus iurare consueuerunt, crura tua tam sòlemni religione digna esse: imò verò vt hinc discant pìctores omnes, quid præcipuè in imagine tua exprimendum sit; vt fateantur à naturæ regulis corpus quidem abire, sed laudem non amittere. Nam ad vsum quod attinet, nihil commodius est. Sic conformatus, auges: staturam, gressuque grandiores, ac generosius quamcumque in partem libet, corpusculum bene habitum, adeoque nascentem aqualiculum transfers. Utantur alij grallis; tu idem cruribus facies, & tanquam terram spernas, sublimis ambulabis. Id verò nouum

non esse, aut à natura Regum non alienum, Eduardus I. Angliæ Rex ostendit, qui à tibiæ longitudine, vt Hæctor Boëthius scribit, Langscanzius fuit appellatus. Sed nimium ego quidem in pedibus tuis cruribusque contemplandis hæreo: si formosus esses, ac similitudinem cum pauone haberes, ad caudam me transferrem; sed quia scorsim mihi cauda tua antica laudanda est, à vultu potius ordiar: in quo quæ peregrinitatem nescio quam ac deformitatem, tanquam deprauatum formæ genium accusant, næ illi nimis delicati sunt, ac certe ignorant, hanc viri & præcipuè Regis pulchritudinem esse, si aut turpis, aut turpi proximus videatur: nec aliter Euripidis illud intelligendum,

CORONA REGIA. 103

dum, ἔϊδ' αἰὲν τυραννίδ'. Et ta-
men contrahe faciem, torque li-
neamenta, prode his larvis ani-
mum; pulcher esse potes, quoties
opus est; quotiescumque extra
tuum hortum poma legis, for-
mam in te, lasciuentes * inue-
niunt, pulchrumq; putant quic-
quid Rex opere non communi
facit; sanctum, quicquid Pontifex
perficit.

* *

Namque ego fortassis nimis iam
secreta penetro, tuque mauis
harum rerum laudem in consci-
entia tua, quam rumore publico
positam esse. Satis etiam erat,
publicè dicere eos affectus &
blanditias Veneris tuæ, quas om-
nium non potes oculis subtrahe-
re, aut negligis. Cuiusmodi sunt:

E

4

in

in epulis ebria voluptate oculos
pascere, verborum petulantia
cupidinem concitare, contrecta-
re malas, suauium pangere, &
velut à fumo flammam ordiri,
quam in secessu extinguas. Hæc,
inquam, dicere satis erat; atque
hæc ornamenta quædam vitæ
tuæ sunt, quibus consequeris, vt
nemo te tristem, nemo matuti-
num, nemo durum appellet; sed
suauem, hilarem, solutum omnes
celebrent; quasi tu nobis & sa-
pientem sine supercilio, & do-
ctum sine pallore, & Principem
sine cura representantes. Agis Re-
gem, & rigorem exuis; agis Pon-
tificem, & suauitates assumis.
Quid multis? Misceri Venerem
cum Minerua posse, voluptatem
cum Religione, admirabili sa-
pien-

piencia, & inusitata hactenus sanctitate ostendis. **

Christi vox erat: *Sinite paruulos venire ad me*: tu pueros, eosq; formosissimos vocas, & in his naturæ beneficia & miracula æstimas. Perge verò, perge Rex dulcissime, hoc quod agis agere, perge in stuporem mortales omnes rapere. Nam si hactenus incredibile visum est, inueniri Regem, qui scriptioni vacaret, & quotannis libros in publicum ederet; hoc iam prope diuinum est, posse eundem amoribus pene religiosis operam continuam dare. Alcibiades habes, & philosophari potes; Rex es, & Socratem agis; amas, & pius es.

* *

Quia ad corpus pertinet, præteriri non debet. Aiunt enim pe-

E 5 etus

Ætustuum genitiua quadam nota insignitum esse, quàm quum ad Leonem imperiti adulatores referre conati sunt, non intellexerunt, plus ferociæ tibi quàm roboris, plus iræ & furoris, quàm animi ascriptum esse: imo penitus ignorasse indolem tuam videntur, illam ad otium & quietem compositam, vitæ sedentariæ idoneam, & lucubrationibus dedicatam. Quia tamen Actæonem nobis repræsentas, & venatione quamplurimum delectaris, hoc signo fortassis admoneris, quas potissimum feras confectari debeas, vt strenuus & similis Alexandro videaris: leones inquam; si tamen, qui in Europa esse desierunt, nunc in sola Britannia reperiantur. Tu igitur, quoties

ties cornua sonant, & Dianam in-
uocas, alias venaris, & alias, et-
iam dum quiescis atque delite-
scis, capis feras, sub dio, an
sub tecto dicam? feras amabi-
les, feras venustas, & quas non
opus est indagare. Sic & alio ve-
nabulo vteris, alium saltum excu-
tis, alias voluptates capis. Sed &
sic venari potes, ac nihilominus
fortis esse. Nam & hoc robur,
leonis figura volunt designari.
Mihi in mentem Philippi Mace-
donum Regis somnium venit, qui
vixoris Olympiadis ventrem sibi
visus annulo consignare; atque
eiusmodi annulo, in quo imago
Leonis scalpata esset. Post aliorum
interpretationes Aristander va-
tes vterum Reginam ait ferre, (ni-
hil enim quod inane sit signari)

ac concepisse eam *παῖδα θομοῖδην*
 & *λεονῶδην τὴν φύσιν*. Dicemus i-
 gitur pectus tuum cum Olym-
 piadis ventre habere similitudi-
 nem: obsignatum esse, ac latere
 ingenij tui foetum prorsus animo-
 sum ac leoninum, qui vbi pro-
 dierit, Evangelico rugitu Ponti-
 ficem Romanum, duosque eius
 Athletas indefessos, Bellarminum
 & Petronium Cardinales inua-
 det, atque penitus consternabit.
 Putant verò alij, non Leonis si-
 gnum, sed Bufonis siue ranæ esse,
 & tali nota maculatum pectus tu-
 um, vt sciremus quantum Eccle-
 siæ Dei præstes. Quemadmodum
 enim hoc animal, etsi veneno no-
 xium, ea tamen præcipuè herba,
 quæ à salute saluæ nomen habet,
 delectatur, & circa radices eius
 hæ-

hæret : ita omnino Christianæ religionis dogmata , vnica æternæ salutis instrumenta & velut pharmaca , à te amari vnicè , contritari continuo , atque à sapientia tua bufonica vim suam omnem accipere , nemo est qui nesciat. Quæ quidem interpretatio, quum & docta & magnifica sit , cessare aliorum acumen poterit, qui vt præpostera ac penitus intempestiua potentiæ cupidine animum tuum inflent , Galliæ illud Regnum tuum vetusto notari symbolo contendunt : quasi hoc titulis, quos vsurpas, debeatur; armis, quibus vales, promittatur; ac facile, si modò bello agere incipias, possit vindicari. Horum ego ingenium quidem laudo , at consilium reprehendo , quum sciam.

nullo modo reiectum Lilia iri, vt
Bufones recipiantur. Expectas
igitur fortassis, Rex Lepidissime,
vt quoniam tibi in hoc caracte-
risimo vehementer places, depro-
mam, quænam de eo sententia
mea sit. Ne suspensum te diutius
teneam, aut etiam erudita subti-
litate torqueam, animaduerten-
dum est, vel à rebus ipsis, vel ab
earum imaginibus siue *parvasia*
huiusmodi signa esse. Si à rebus,
examina quæso, faciliusne in
Scotia Bufonem, an Leonem
mater tua viderit, quum prægnans
esset: si à *parvasia*, expende te-
cum, quid quum vtero conclu-
sum adhuc onus esses, siue de
Leone siue de Bufone grauida
cogitabat. Sed absit vt quicquam
auribus tuis ingratum à me profi-
cisca-

ciscatur. Tu si Leonem esse dixeris, dico Leonem esse; Bufonem autem esse, si permiseris; præsertim cum generosè olim Bufonem deuoraueris; aut si tantum libertatis homini iam tibi in omnibus obstricto concedis, informem modò maculam, naturæ vitio esse, & hoc solum notare, quod habet. Sic de Nerone Suetonius scribit, corpore cum fuisse maculoso & fœdo. An verò in Augusti pectore alioque notæ in modum & ordinem ac numerum stellarum cœlestis vrsæ dispersæ fuerint, dubium est. Ut cæteros omittam, Seleucum & simul vim naturæ admiror. Nam quod ille natiuum in femore signum anchoræ habuit, liberi & nepotes acceperunt. Verum conceda-

cedamus perfectam hanc fuisse anchoram, atque in aliis nunc lanceam, nunc gladium, nunc sceptrum fuisse figuratum; tibi doctrinæ, siue scholæ aliquam debebat natura notam, qua omnes admoniti Reges, tuo calamo sceptrum sua submitterent, teq; vnum esse diuinitus designatum agnoscerent, qui scribendo docendoque, non tantum fortunam suam vinceret, sed inter Magistros ipsos aliquod sperare nomen posset. Minus enim difficile erat scribere Regem, quàm inter Scriptores regnum obtinere.

* * *

Nemo tam inficetus est, qui elegantius non capitur. Ad me quod attinet, admirari malo omnia, quàm singula persequi:
sed

sed prout mores tui sunt, in victu, vestitu, cultu non tam consuetudinem, quàm sapientiam dilaudo. Videris enim alibi amplius ingenio, quàm mori dare, nec sequi exempla vitæ, sed formare: quod sicuti magnum est, ita nisi à maximis viris fieri non potest. Hæc igitur, quæ in alio homine turpitudines essent, in te elegantia sunt, (tantum interest à quo vnumquodque fiat) & quæ à te vno vsurpantur, accusari siue reprehendi non debent. Qui a vita conuiuio constat, hic ostendis maximè, quid maximè Regis amores commendet. Hilaris es, & de rebus Fidei agis; hoc Regium est. Genio indulges, & Salutis mysteria ordinas; hoc Regium est. Non edis, sed glutis; hoc Regium

gium est. Non bibis, sed cum strepitu sorbes vinum, & velut fugis; hoc Regium est. Iam verò sæpius quotidie manducare, & vixori ferias dare, tam naturale est, ut ab omnibus animalibus vsurpetur. Refundere cibum, quoties onus est, supernaturale puto. Quod menstruum esse posse Galenus præscribebat, Rex Capacissime, tu frequenter, & assidue facis, nec decumbis: tamq̃ facile tibi est ex equo vomere, quam in mensa onerari.

* * *

Nec in vlllo hætenus obseruatum. Nam quum solus es, & spatiaris, non recta profers & distinguis vestigia, sed in gyrum tollis gressum, & circumis, siue Libero ductore, propitio tibi numine

CORONA REGIA. 115

mine, siue alio naturæ instinctu;
tanquam incessu ipso æternita-
tem formes, ac cœlesti testeris
motu, vbi animum collocaris. Aut
fallor, aut sic eundo philosopha-
ris quoque, ostendisq; in orbem
agi omnia ac mutari, quæcumque
in rebus humanis videmus: nisi
potius hinc nobis discendum sit,
te vnum inter Reges esse, qui di-
uina ingenij doctrinæque vi con-
uertere statum Europæ, miscere
sacra profanis, extollere ima, de-
primere summa possis. * *

Etiam insecta quædam noctu cir-
ca lychnum volitant, sed adurun-
tur, ac lumini hostiæ cadunt. Ita
est, fateor, flammam nemo tan-
git, & illæsus abit. * Volunt igi-
tur, Rex Circularissime, Ponti-
ficem Romanum flammam esse;
&

& in noctem lucere: nos velut infecta esse, & circumuolare.

* * *

Vt omnia dicam, nihil pulchrius perfectiusq; circulo est, nihil diuinius, nihil Rege dignius. Vnde si περιπερδς instituantur & agantur omnia, cœlū in terra habere videamur. * Quam infamiam περιδελου siue δγούλα timeant? περιφαιτ & περιφάρτ, quam pulcherri-
ma ac præclarissima meditaris, tu ipse existis. Quomodo non curiæ vectigal augeatur in causis controuersisq; circuitu omnes malent, quàm iure agere. Quia tuam esse περιφάρτ Ecclesiæ filij animaduertunt, pari significatio-
ne aberrationes mentis & hallucinationes suas, pro diuina sapientia habent. Alij quia circum-
ire

ire sciunt Regium esse, circum-
uenire & circumscribere suum ar-
bitrantur. Agite Britanni, confidi-
te Ministri, curua omnia, torta,
turpia nemo reprehensurus est;
Regis exemplo, recta, plana, hone-
sta exulabunt.

* * *

Quicquid dixi, Fortuna facit.
Tam benigno & propitio numini
ascribendum puto, quod Iacobus,
quod Rex sis, quod Sexti cogno-
men in Primi comutaueris; quod,
quum manum calamo armasses,
Principes omnes, Ecclesiæ Ro-
manæ filios, obliquis calumniis
lædere potueris, nec cuiusquam
tamen hætenus iram timueris,
senferis, exceperis. Libidines &
illicitum matrimonium nonne
Henrico Magno obiecisti? at ille
ne-

neglexit librum tuum, non ignorans quàm multa ingeniis concedi debeant. Augustos Austriacæ stirpis Principes, inclytum Poloniæ Regem, Serenissimos Bavarix, Sabaudix, Lotharingix Duces nonne fatuos, parum Christianos, idololatrias, adoratores bestix, siue Antichristi insimulasti? Hi tamen omnes, tanquam à Ministro, non Rege Theologica scriptio profecta esset, insuper habendam esse censuerunt. Tanta & tam manifesta hæc felicitas est, ut clamare cum Oedipo Sophocleo non immerito possis: *Εγὼ δὲ ἐμαυτὸν πᾶντα τῆς τύχης ἵμα.* Ergo sequere matrem tuam, Rex *εὐτυχίσαιτε*, hanc inquam Fortunam, & maiora aude atque molire. A calamo nunc tandem ad arma venien-

niendum est, hortante imprimis
magno illo Bellatore & Pyrgopo-
linice Mornæo : vt pugnes etiam,
qui scribere hætenus potuisti, &
de te Homericum illud deprædi-
cemus,

Ἀμφοτέρων, βασιλεὺς τ' ἀγαθὸς κρατερός
τ' ἄρχηγός.

Tuum enim est, tuum, Martialis-
sime Monarcha, orbis negotium
agere ; liberare tyrannide mun-
dum, superstitione Ecclesiam, in-
famia sæculum : tuum est exequi,
quod in salutem humani generis
Deus Optimus Maximus ordina-
uit. Cadet Babylon, cadet Baby-
lon, si tam modò fortis pugnando
eris, quàm scribendo fuisti do-
ctus : si quemadmodum belluam
illam Romanam felici confixisti
calamo, sic ultore quoque gladio
fe-

feries. Bello & Marte res peragenda est: nam vinci Romanos posse, tot iam Barbari ostenderūt. Post Herulos & Gothos Britanni erunt: post Odoacrem & Theodoricum Iacobus ostendet è Septentrione omne malum esse. *Arma vi-ri, ferte arma.* Quam facilis expeditio futura sit, Calchas ille Plessæus, ille Vir Dei, ille Ecclesiæ vates obstupendo iniquitatis suæ Mysterio explicuit. Etenim quum Italiæ appropinquabis, admirabili Dei beneficio Alpes statim succollabunt, & exercitum tuum sine molestia ac mora recipient, Eridanus se diffindet, transitumque præbebit, Apenninus dissiliet. Quid etiam? ad tubarum tuarum Ionitum septem illi montes deprimentur, muri procumbent,

&c

& ipsa Hadriani moles concidet. Quid verbis opus est? Romam ibis, nec domesticas tuas Britannicasq; voluptates deseres. Tota illa expeditio velut venatio erit, sed Romano ritu instituenda. Tu venabere, spectabit orbis. Bellua quæ petetur, Regia indagino digna est, Regiis plagis, Regio venabulo. Non est quod laborem aut periculum timeas: recreaberis magis quàm fatigaberis; stragem magnam edes, nullam accipies; prædam ages, nec læderis. Neque interim à studiis aut consuetudine vitæ recedes. Comitabitur, velut ad ludum, Regina ipsa: & si hæc satis non est, sequentur allæ Veneres, alij Cupidines, velut itinerum delicæ: quo pulcherrimo comi-

F

tatu

tatu atque satellitio ostendes Ital-
lis, nullam tibi formam, nul-
lamque voluptatem in Britannia,
ac ne fomenta quidem volupta-
tis deesse. Etenim Frontiniana
tua vina in promptu erunt, ubi-
cumque eris; poterisque mox
præda ditior, non octingentos,
quod hætenus tibi solenne fuit,
sed octies octingentos in singula
vasa florenos expendere. Quia
etiam non alio succo viuus, non
alio quotidie liquore mades, Ge-
nialissime Rex, Diuiniorem quo-
tidie mentem habes, & exurgis
quo nemo hætenus Regum po-
tuit ascendere. Nimirum rerum
omnium mortalium obliuisci de-
bes, ut de Deo loquaris, ut Reli-
gionem constituas, ut Pontifi-
cem te testeris. Hæc omnia eo
sua

suauius armatus facies , quo propius ad contemplationum tuarum fructum, & plenitudinem votorum accedes. Pocula verò non minus efficacia foris, quàm domi inuenies : conuiuia non minus Theologica in castris, quàm Londini in Regia agitabis. Bacchus ipse vigorem ac scientiam dabit , nec difficilem cum Marte mixturam faciet: Bacchus inquam Pater , quem non tantum vini Deum multi faciunt, sed & maximum fuisse bellatorem fatentur. Strenue bibes, vt acrius pugnare possis. Sic Deo auspice, auctore , adiutore , impulsore, vt idem ille Calchas noster vaticinatus est, potestatem iniquitatis extirpabis , & simul veneficia omnia , parricidia, totque huma-

ni generis mala desinent. Vbi
victor & triumphator proculca-
ueris hostes tuos, deliberare quo-
que incipies, Romæ, an Londini
Pontificatum reformatum ge-
sturus sis; Britannia mores in Ita-
liam, an Italia thesauros in Britan-
niam laturus. Ac præstabit for-
tassis, quia Romanis nomen Re-
gis inuisum est, Britanni autem
Pontificis auctoritatem satis ad-
huc non concoquant, ut diuiso
munere imperioque, Romæ
Pontificem, in Britannia Regem
agas. Ita enim aliquam liberta-
tem Britannis dabis, nullam Ro-
manis seruitutem inferes: cla-
rusque clementiæ ac prudentiæ
laude apud omnem Ecclesiæ
posteritatem eris. Atqui præ-
postere fortassis victoriam ordi-
no

no , qui de militia ad victoriam
necessaria nihil adhuc dixi. Ita-
que quantum tu in librorum &
doctrinae negotio sapere potuisti,
tantum ego in belli ratione con-
sultanda audebo. Censeo igitur,
quod primum est , vt quia Reli-
gionis , & Fidei causa exercitus
conscribi debet , eos potissimum
in militiam assumas , qui a te pro-
ximi sunt , & Religionis Fideique
causam verbis agunt. Nam si
Ministorum numero ordines in-
struas , magnum sumptuum com-
pendium fiet : non gladiis , hastis ,
elypeis opus erit , a se habebunt
arma , & non mares tantum , sed
maritos se ostendent. Cornibus
pugnaturi , hircorum & tauro-
rum vim in hostem effundent.
Neque indecorum puto militare

Ministros Euangelij , quum bellum
Ducem Pontifex agat. Nam
quemadmodum qui Rex est, Pon-
tifex esse potest : ita qui Minister
est , pari iure miles censebitur.
Tum quoque si quæ forte ciuitas
oppugnanda, quod in bello fieri
solet , si muri quatiendi, Arietes
habebis , qui omnium balistarum
& catapultarum officium exe-
quentur : copias verò ipsas, si præ-
lio configendum erit, in mediam
aciem & duo cornua diuides, quo-
rum alteri tu ipse, alteri Mornæus,
fortissimus ille belli auctor & sua-
for, præsit. Huius demum exem-
plo pugnare, hostem ferire, omnia
Ducis militisque munia obire po-
teris, hætenus solummodo Scri-
ptor, Doctor, Magister, nec ar-
matus vnquam , nisi quum the-
sau-

saurem in ædibus Gowerianis
quæres, & à felici catastrophe
amores inuenires.

* * *

ISTA QUIDEM HACTENUS:
verum è dubia interdum scriptura
tam religiosè collecta, ut secuti Au-
ctoris iudicium, affecuti mentem vi-
deamur. Frustula quædam lituris obsi-
ta, ac nullo sensu sparsa, omitti, etiam
Regis consensu, potuerunt. Caterum si
quæ adhuc fragmenta cura secunda e-
ruent, hoc vòs æquus erit.

TRIPVS
DELPHO-GALLICA.

I.

Lepus Leones vulneravit Gallia
Britannus, ore Gallico:
Ludunt Leones, vindicantq³ iniurias;
Sed ore cur non Gallico?
Terrent Latino, ut mox suo defauiant.
Discet Lepus non ledere.

II.

Vulneris impatiens, iustum effusura
furorem,
Vindictam orditur Gallica Nobilitas.

III.

Fit nulla stultè prouocanti iniuria:
Et qui laceffit, auctor est iniuria.

Plautus : QVI QVÆ VOLT, DICIT;
AVDIET, QVÆ NON VOLT.

